

Overzicht reacties raden Startnotitie Strategische Agenda

Naar aanleiding van de Startnotitie Strategische Agenda Regio Foodvalley (december 2018) zijn van alle de raden binnen Regio Foodvalley reacties ontvangen. De meeste raden hebben dit in de vorm van een brief gedaan, een enkele raad in de vorm van wensen en bedenkingen. Al deze reacties zijn besproken binnen de commissie Strategische Agenda en meegenomen in de verdere uitwerking naar een concept Strategische Agenda. In onderstaand overzicht zijn per gemeente de belangrijkste aandachtspunten uit de reactie weergegeven. Het aandachtspunt is zoveel mogelijk geciteerd, soms geparafraseerd. Wanneer er nummering bij het aandachtspunt is weergegeven komt dit overeen met de nummering van de brief van de raad.

Barneveld

	Aandachtspunt	Reactie commissie
	Wij zien graag in de uitwerking de samenhang met en tussen de verschillende trajecten [AgroFood 2030, Interbestuurlijk Programma (IBP) en Manifest van Salentein] goed in beeld gebracht.	In algemene zin wordt op p. 17 en 18 in box 1 en 2 de samenhang met de Regio Deal en AgriFood 2030 geschetst. De prioritaire thema's Landbouwtransitie en Voeding voor een gezond leven kennen sterke samenhang met de sporen 1 en 2 uit de Regio Deal. Op p. 24 worden de zeven thema's weergegeven en in verband gebracht met bestaande netwerken, (nieuwe) deelprogramma's, clusters en iconen. Specifiek voor het thema Landbouwtransitie wordt dit uitgewerkt in het onderdeel Verdieping. Ten aanzien van de uitwerking van de organisatie en werkwijze is de samenhang met AF2030 en Regio Deal een belangrijk aandachtspunt.
	Het verdient aanbeveling om de positionering in provinciaal, nationaal en internationaal verband verder uit te werken	Op p. 17 wordt ingegaan op internationalisering en samenwerking met andere voedselregio's (in Europa).
	... zou onzes inziens wel focus aangebracht kunnen worden ten aanzien van de thema's waarin we binnen de regio echt koploper zijn en/of over unieke kennisclusters beschikken. Wij wijzen in dit verband op zaken zoals het Poultry Expertise Centre, de emissiereductie in de veehouderij, de eiwittransitie.	De commissie deelt dit. Het model op p. 17 onderscheidt de prioritaire-, kern- en randvoorwaardelijke thema's.
	De geformuleerde ambitie voor 2025 mag nog specifiekere worden. Daarbij kan gedacht worden aan een bijzondere focus bij energiegebruik en circulaire economie op het agrifood productiesysteem. Overigens merken wij op dat in veel andere beleidsdocumenten veelal een tijdshorizon tot 2030 wordt gehanteerd.	Voor de ambitie heeft de commissie de tijdshorizon 2030 gehanteerd. Deze ambitie wordt voor de periode tot 2025 specifiekere uitgewerkt in 7 thema's. In het onderdeel Verdieping wordt per thema aangegeven op welke manier er invulling wordt gegeven aan de ambities.
	Wij stellen voor om in samenhang met de op te stellen Regionale Energie Strategie een meer concrete ambitie te bepalen ten aanzien van CO ₂ reductie.	In de Verdieping is op p. 13 de volgende doelstelling opgenomen: 'In 2030 is CO ₂ uitstoot van Regio Foodvalley met 55% afgenomen ten opzichte van 1990'. Dit komt overeen met de doelstelling in de RES.
	Ondersteuning van deze initiatieven [zoals BTO, ICT Valley en de Food Academy] en het aanbrengen van samenhang met uitwisseling van deskundigheid zou eveneens onderdeel kunnen zijn van de strategische agenda.	Op p. 15 worden BTO en de Food Academy benoemd. Op p. 10 en p. 22 wordt de verbindende rol van ICT Valley benoemd. Daarnaast vraagt dit aandacht in de verdere uitwerking van het onderdeel 'hoe gaan we het doen'.
	Een strategische visie op de quality of living zal aandacht moeten hebben voor betaalbare en aantrekkelijke woonmilieus voor alle doelgroepen.	Dit wordt binnen het thema Quality of living benoemd, zie p. 23. In het onderdeel Verdieping wordt dit uitgewerkt, waarbij aandacht is voor alle doelgroepen (zie doelen 1 en 2).
	... vestigingsdruk vraagt tevens om ambitie ten aanzien van het op peil houden van voldoende en adequate werklocaties.	Dit is onderdeel van het thema Fysieke randvoorwaarden, zie p. 23. In het onderdeel Verdieping is dit verder uitgewerkt.
	Het is goed om de bestaande regionale agenda op dit punt op te nemen, daarin staan de knoep A1-A30, de brug bij Rhenen, de verhoging van de frequentie op de Valleilijn, de halte bij Barneveld Noord op de lijn Amersfoort-Apeldoorn, de railterminal en diverse rondwegen.	Zie verdieping p. 18. Onder 'personenvervoer' zijn alle genoemde zaken verwerkt.

Ede

Amendement

Dat het college bij de reactiebrief aan de Triple Helix commissie strategische agenda nadrukkelijk de wens van de raad onder de aandacht brengt om de onderwerpen governance en democratische legitimering expliciet als onderwerp toe te voegen bij de verdere ontwikkeling en invulling van de strategische agenda.

	Aandachtspunt	Reactie commissie
a	Focus van de regio houden op verdere economische structuurversterking. Focus op brede welvaart en energietransitie worden ter discussie gesteld	De commissie deelt het belang van focus. De commissie is ervan overtuigd dat genoemde onderwerpen onderdeel zijn van de oplossing voor vraagstukken die binnen onze focus en ambitie spelen, en daarom onderdeel moeten zijn van onze gezamenlijke agenda. De focus wordt daarnaast aangebracht door de invulling van deze thema's te richten op de gezamenlijke ambitie die we hebben.
b	Helderheid over rollen en verantwoordelijkheden van partijen	De beantwoording van deze vraag zal uitgewerkt worden binnen het onderdeel 'hoe gaan we het doen'. Hierin moet worden beschreven hoe triple helix partners met elkaar samenwerken op de domeinen van de Strategische Agenda en hoe dit samenhangt met de organisatie en werkwijze van de Regio Deal en AgroFood2030 en de GR. Dit onderdeel governance wordt uitgewerkt onder regie van de gemeentesecretarissen en zal naar verwachting eind 2019, begin 2020 december gereed zijn.
c	Aandacht voor democratische legitimatie	Zie het antwoord onder b.
d	Wij stellen voor te overwegen om de Triple Helix van de regio Foodvalley om te bouwen tot een economic board Foodvalley.	De commissie heeft de wens om tot een economic board te komen. Zie verder het antwoord onder b.

Nijkerk

	Aandachtspunt college / raad	Reactie commissie
1	Maak hetgeen je wil realiseren smart	In het onderdeel Verdieping is per thema aangegeven wat concrete doelen zijn en wat de aanpak is.
2	Wat versta je onder proeftuin voor innovatie op het gebied van gezonde en duurzame voeding?	Zie p. 20. Een plaats waar fundamentele kennis verbonden wordt met praktijkkennis en -kunde om zo maatschappelijke uitdagingen te adresseren en waar oplossingen beschikbaar komen voor de rest van Nederland en de wereld.
3	Kwantificeer wanneer je als regio koploper bent en wat de voorbeeldfunctie impliceert	Op twee thema's willen we echt koploper zijn, nl. Landbouwtransitie en Voeding voor een gezond leven. De specificatie hiervan is uitgewerkt op p. 20 en 22 en in het onderdeel Verdieping. Daarnaast is het begrip brede welvaart geïntroduceerd. Kwantificering hiervan is uitgewerkt op p. 25.
4	De diversiteit aan krachtige clusters is voor zover bekend. Wat kan er beter of zou er de komende jaren moeten veranderen?	Zie p. 14 en 15. Uitdaging is om deze clusters meer met elkaar en met het AgriFood cluster te verbinden.
5	Specificeer wat je als regio onder een toekomstbestendige economie verstaat.	Mede hiervoor is het begrip 'brede welvaart' geïntroduceerd, waarmee samenhang tussen economie, ecologie en sociaal kapitaal bedoeld wordt. Specificatie en meetbaarheid wordt uitgewerkt op basis van Telos (zie p. 25)
6	Specificeer [het thema gezond] en maak het kernbegrip concreter in wat je wilt bereiken. Vergeet daarbij de inzet van de inwoner daarbij niet	Zie p. 21 en Verdieping p. 11. Met name (maar niet uitsluitend) bij onderdeel 5, bewustzijn creëren, wordt de inwoner specifiek betrokken
7	Sta in verbinding met initiatieven vanuit inwoners en zoek van daaruit naar successen rondom innovatie en maatschappelijke uitdagingen	In verschillende thema's, zoals Landbouwtransitie en Voeding voor een gezond leven wordt de verbinding met inwoners gezocht (zie Verdieping). Daarnaast ligt er op dit punt een belangrijke rol voor de gemeenten, om deze initiatieven te identificeren en waar relevant, in samenhang en verbinding te brengen met initiatieven die regionaal gedragen worden.
8	Voorwaarde voor effectieve samenwerking is het vooraf helder hebben van enkele helder gestelde te behalen doelen.	In het onderdeel Verdieping is per thema aangegeven wat concrete doelen zijn en wat de aanpak is.
9	Voorwaarde voor effectieve samenwerking is leren van elkaar. Hoe worden good practices onderling actiever gedeeld.	De commissie deelt het belang van intensievere connectie tussen de verschillende thema's en initiatieven. In het onderdeel Verdieping worden per thema de connecties benoemd. Daarnaast zal in de uitwerking van het onderdeel Zo gaan we het doen hier aandacht voor moeten zijn.
10	Het is interessant te beoordelen of en zo ja welke samenwerking met de regio Arnhem-Nijmegen en specifiek de Radboud Universiteit in Nijmegen (=Health) mogelijk is.	In het kader van de Alliantie Voeding in de zorg worden (onderdeel Voeding voor een gezond leven) vindt op projectniveau samenwerking plaats met partijen uit omliggende regio's, waaronder de Radboud Universiteit in Nijmegen en het Rijnstate ziekenhuis in Arnhem.
11	Nijkerk kan op hoofdlijnen instemmen met de benoemde thema's. Bij het eerste thema Transitie agrarische sector / vitaal platteland willen we de begeleidingscommissie extra nadruk vragen voor de essentiële schakel tussen landbouw en consument; nl. de productie en verwerkende industrie.	In de beschrijving van het DNA van de regio komt dit expliciet benoemd (p.8 en p.9). Ook in de beschrijving van de ambitie (p.12) wordt dit benoemd. Het Food Production Cluster en de Food Academy worden als cluster cq iconprojecten benoemd op p. 25.
12	Bij het thema energietransitie stellen we voor om (de inwoners / bedrijven in) het buitengebied nadrukkelijk te betrekken.	Dit is onderdeel van het proces van de Regionale Energie Strategie.
13	Specificeer bij de benoemde programma's waar mogelijk de inzet per gemeente.	De doorvertaling van de Strategische Agenda naar inzet van capaciteit en middelen per gemeente vindt plaats in het kader van Kaderbrief 2021 - 2024 Regio Foodvalley die in januari 2020 aan de raden

		aangeboden zal worden.
14	Benoem voor de programma's concreet te behalen resultaten. Inzet en richting is goed, maar nog te algemeen.	In het onderdeel Verdieping is per thema aangegeven wat concrete doelen zijn en wat de aanpak is.
15	In het uitvoeringsprogramma moet meer aandacht komen voor hoe de Triple Helix partners en de thema werkgroepen meer samen en in samenwerking met elkaar gaan optrekken. De vraag aan de begeleidingscommissie is om hierover waar mogelijk al met voorzetten te komen tot nadere uitwerking.	De beantwoording van deze vraag zal uitgewerkt worden binnen het onderdeel 'hoe gaan we het doen'. Hierin moet worden beschreven hoe triple helix partners met elkaar samenwerken op de domeinen van de Strategische Agenda en hoe dit samenhangt met de organisatie en werkwijze van de Regio Deal en AgroFood2030 en de GR. Dit onderdeel governance wordt uitgewerkt onder regie van de gemeentesecretarissen en zal naar verwachting eind 2019, begin 2020 december gereed zijn.
	Verheldering van de posities van alle partijen, waaronder die van ons als gemeente, samenwerkingspartners in de WGR Regio Foodvalley	Zie reactie op aandachtspunt 15.
	Wat mogen we van elkaar verwachten (ureninzet) wie doet wat (trekkersrollen) en financiële inbreng	Zie reactie op aandachtspunten 13 en 15.

Renswoude

	Aandachtspunt	Reactie commissie
	Renswoude herkent zich in de geschetste lijn en we zien dat de beschreven thema's al een scherpere focus zijn dan Regio Foodvalley op dit moment heeft. Toch vragen we ons af of dit nu de gewenste breedte en focus van de samenwerking in Regio Foodvalley is. De vraag is bijvoorbeeld of het thema energietransitie (maar bijvoorbeeld ook het thema Human Capital) in het samenwerkingsverband van Regio Foodvalley moet worden vormgegeven.	Het model op p. 19 geeft weer dat de nadruk ligt op de prioritaire thema's. De commissie is van mening, met het oog op de ontwikkelingen die op ons afkomen, dat thema's als energietransitie en human capital in de Strategische Agenda thuishoren, omdat oplossingsrichtingen mede vanuit deze thema's te verwachten zijn. In het onderdeel Verdieping wordt beschreven op welke wijze de uitwerking met betrekking tot deze thema's wordt vormgegeven.
	Wij zijn erg benieuwd naar de doelen die beschreven gaan worden in de Strategische Agenda.	In hoofdstuk 6 wordt op hoofdlijnen beschreven waar we de komende jaren op in gaan zetten. In het onderdeel Verdieping worden deze doelstellingen verder uitgewerkt.
	Wij zijn erg benieuwd naar de verbindingen tussen de thema's	De commissie onderstreept het belang van de verbindingen tussen de thema's, juist in het licht van de reactie van uw eerste aandachtspunt. In het onderdeel Verdieping wordt per thema de verbindingen met andere thema's benoemd onder het 'in connectie'.

Rhenen

	Aandachtspunt	Reactie commissie
	Wilt u doelen formuleren op de volgende onderwerpen: • Landbouw- / agrarische sector • Human Capital • Onderwijs en innovatie • Wonen • Gezonde voeding	In de Verdieping zijn er met betrekking tot alle genoemde onderwerpen doelstellingen geformuleerd.

Scherpenzeel

	Aandachtspunt	Reactie commissie
	Niet geprobeerd moet worden op alle thema's koploper te zijn, maak daarin een keuze. Scherpenzeel ziet de thema's Voedsel, Energie(transitie) en Mobiliteit als de belangrijkste	De commissie deelt de gedachte dat niet geprobeerd moet worden overal koploper op te zijn. In lijn met het DNA van de regio wil de commissie het accent leggen op die thema's waar we nationaal en internationaal op (h)erkend worden: Landbouwtransitie en Voeding voor een gezond leven. Om hier resultaten te bereiken is samenhang en verbinding met o.a. Energietransitie en Mobiliteit van belang.
	De raad vindt de plannen ambitieus en vraagt aandacht voor concretisering en realisatiekracht (het opleveren van meetbare producten).	Concretisering en aandacht voor meetbaarheid vindt plaats binnen het onderdeel Verdieping. De commissie deelt de noodzaak voor het hebben van aandacht voor de realisatiekracht. Zie verder de beantwoording van de volgende vraag.
	Verdergaande regionalisering en het aanhaken van onderwijs en ondernemers vraagt wellicht op termijn herijking van bestuurlijke structuren.	De beantwoording van deze vraag zal uitgewerkt worden binnen het onderdeel 'hoe gaan we het doen'. Hierin moet worden beschreven hoe triple helix partners met elkaar samenwerken op de domeinen van de Strategische Agenda en hoe dit samenhangt met de organisatie en werkwijze van de Regio Deal en AgroFood2030 en de GR. Dit onderdeel governance wordt uitgewerkt onder regie van de gemeentesecretarissen en zal naar verwachting eind 2019, begin 2020 december gereed zijn.

Veenendaal

	Aandachtspunt	Reactie
	Wat wij missen in de startnotitie is de relatie met de Regio Deal Foodvalley.	Op pag. 17 wordt in box 1 de relatie met de Regio Deal geschetst.

Wageningen

Bedenkingen

Er zijn geen bedenkingen geuit.

Wensen

	Wens	Reactie commissie
a	De onder de 3e bullit genoemde ambitie om 'koploper te zijn op de weg naar duurzame en betaalbare energie' verder uit te werken en te definiëren.	De uitwerking van de ambities op het gebied van duurzame energie zijn beschreven in het onderdeel Verdieping onder Energietransitie. Vanuit het oogpunt van focus is ervoor gekozen om de term koploper voor deze ambitie te laten vallen. Koploper willen we zijn en blijven op die thema's waarin we nationaal en internationaal op gekend worden, nl. Landbouwtransitie en Voeding voor een gezond leven. De manier waarop we invulling geven aan energietransitie versterkt dit.
b	De voedseltransitie als focusthema te benoemen, niet alleen in relatie tot gezondheid (zoals bij het focusthema 'gezonde voeding van prille start tot oude dag' (focusthema 2)), maar ook in relatie tot de CO ₂ footprint ofwel de eiwittransitie en voedselverspilling.	Voedseltransitie wordt als focusthema benoemd, ook in relatie tot eiwittransitie en voedselverspilling (zie ook p. 21) en binnen het onderdeel Verdieping verder uitgewerkt.
c	Om 'verbinding met het MKB', 'valorisatie en de overdracht van innovatie' (kennisinteractie) onderdeel te laten zijn van het focusthema 'Versterking innovatie/ecosysteem, digitalisering en circulaire economie (focusthema 5).	Is conform uitgewerkt (zie p. 22) en het onderdeel Verdieping.
d	Biodiversiteit en landschap beschouwen als onderdeel van een gezonde leefomgeving in het focusthema 'Fysieke randvoorwaarden vestigingsklimaat' (focusthema A) en integraal meenemen bij de focusthema's 'Transitie agrarische sector / vitaal platteland' (focusthema 1) en "energietransitie" (focusthema 3)	Biodiversiteit krijgt specifiek aandacht binnen Landbouwtransitie (zie p. 22). Natuur en landschap wordt vanuit het thema Quality of living opgepakt (zie p. 23). Dit betekent niet dat de thema's los staan elkaar. De verbinding tussen de thema's en het identificeren van meekoppelkansen, juist ook met het thema Energietransitie, vormen een voorwaarde om resultaten te boeken.
e	Binnen het focusthema 'Fysieke randvoorwaarden vestigingsklimaat' (focusthema A) de goede fysieke bereikbaarheid van de regio waarborgen en binnen de regio via een duurzame mobiliteit te bewerkstelligen, met onder andere werkgeversaanpak (mobiliteitsmanagement), openbaar vervoer en fietsverbindingen.	Is conform uitgewerkt (zie p. 16) en binnen het onderdeel Verdieping verder uitgewerkt.
f	Bij het focusthema 'Quality of Living' (focusthema B) in te zetten op een aantrekkelijke woon- en leefomgeving en het woningbouwprogramma te richten op de woningbehoefte voor alle doelgroepen in de regio, zonder hierbij specifiek in te zetten op onderscheidende top woonmilieus.	Dit wordt binnen het thema Quality of living benoemd, zie p. 23. In het onderdeel Verdieping wordt dit uitgewerkt, waarbij aandacht is voor alle doelgroepen (zie doelen 1 en 2).
g	Goed en sociaal werkgeverschap is van cruciaal belang voor het welzijn van werknemers en draagt daardoor bij aan 'een optimaal functionerende arbeidsmarkt met aandacht voor de volle breedte; voor elk talent en in elke levensfase'. Daarom moet dit integraal worden meegenomen in de strategie voor een economische topregio.	Door introductie van het begrip brede welvaart is de samenhang tussen economisch, ecologisch en sociaal kapitaal onderdeel van de centrale ambitie van de regio. Met het thema Human Capital heeft dit bovendien een centrale plek binnen de Strategische Agenda. In het onderdeel Verdieping wordt dit verder uitgewerkt.
h	Dat binnen de Triple Helix samenwerking met name 'onderwijs' en 'ondernemers' veel inzet en slagkracht organiseert ten behoeve van de uitvoering van met name de focusthema's 1 t/m 5.	Beide genoemde kolommen hebben deze ambitie, zodat er sprake is van een gelijkwaardige samenwerking tussen de drie kolommen. Zie verder de reactie op wens i.
i	Dat er voorstellen komen om de democratische legitimatie van de samenwerking binnen Triple Helix te versterken.	Deze wens zal uitgewerkt worden binnen het onderdeel 'hoe gaan we het doen'. Hierin moet worden beschreven hoe triple helix partners met elkaar samenwerken op de domeinen van de

		Strategische Agenda en hoe dit samenhangt met de organisatie en werkwijze van de Regio Deal en AgroFood2030 en de GR. Dit onderdeel governance wordt uitgewerkt onder regie van de gemeentesecretarissen en zal naar verwachting eind 2019, begin 2020 december gereed zijn.
--	--	---